

Sygn. akt I NSW 4521/20

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Adam Redzik

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego K. H.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

K.H. (dalej: Wnoszący protest) wniósł 16 lipca 2020 r. (nadanie na pocztę) protest wyborczy przeciwko wyborowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent RP) A.D. „ze względu na to, że nie był on kandydatem”.

W uzasadnieniu Wnoszący protest wskazał m.in., że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP) nie przewiduje nieodbycia już raz prawidłowo ogłoszonych wyborów, a wybory 28 czerwca 2020 r. nie były ogłoszone przez Marszałek Sejmu prawidłowo. Natomiast okoliczność, że kandydaci z wyborów z 10 maja 2020 r. nie muszą ponownie zbierać 100 000 podpisów stanowi rażące naruszenie prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. W przypadku wyborów, których dotyczy protest, jest to ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020). Ustawa ta określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta RP zarządzonych w czerwcu 2020 r., w związku z ogłoszonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego (dalej: k.wyb.).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 u.w.2020, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez PKW. Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie.

Zasady dotyczące wniesienia protestu wyborczego określono w art. 82 i art. 83 k.wyb. oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Na mocy art. 82 § 4 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Wnoszący protest podniósł zarzuty dotyczące konstytucyjności przyjętych unormowań ustawowych. Te zaś, jako takie, nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego. Jak już wskazywał Sąd Najwyższy, krytyka rozwiązań ustawowych odnoszących się do sposobu organizacji wyborów czy przeprowadzenia głosowania i formułowanie związanych z tym zarzutów niekonstytucyjności wykracza poza przedmiot i granice protestu wyborczego, co czyni go niedopuszczalnym. Kontrola zgodności ustaw z Konstytucją RP dokonywana jest bowiem w zupełnie innym postępowaniu, przed innym organem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 listopada 2019 r., I NSW 126/19; 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19). Zarzut niekonstytucyjności danej ustawy nie może być zatem zaliczony do któregośkolwiek z możliwych do podniesienia uchybień, określonych w zamkniętym katalogu wyznaczonym treścią art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb. Konstytucyjność u.wyb.2020 również nie została zakwestionowana. Jest zatem objęta zasadą domniemania konstytucyjności i stanowi część systemu prawa.

Dodatkowo należy wskazać, że głosowanie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na 10 maja 2020 r. nie odbyło się. Państwowa Komisja Wyborcza działając na podstawie art. 293 § 1 w zw. z § 3 oraz w zw. z art. 160 § 1 pkt 1 k.wyb. 10 maja 2020 r. podjęła uchwałę nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Uchwała ta została opublikowana w Dzienniku Ustaw 1 czerwca 2020 r. (Dz.U. 2020, poz. 967).

W odniesieniu do zarzutu dotyczącego wadliwego zarządzania wyborów Prezydenta RP na dzień 28 czerwca 2020 r. wskazać należy, że wybory zostały zarządzane zgodnie z wymogami Kodeksu wyborczego oraz ustawy z 2 czerwca 2020 r. (u.wyb.2020) w związku z podjęciem przez PKW uchwały nr 129/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Niedopuszczalne jest kwestionowanie w trybie protestu wyborczego postanowienia Marszałka Sejmu w sprawie zarządzania wyborów.

Z całokształtu przepisów Kodeksu wyborczego wynika, że protest jest środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze. Przedmiotem mogą być tylko naruszenia, które protestujący jest w stanie udowodnić, tj. mające miejsce w konkretnej sytuacji, doświadczonej przez protestującego. A zatem protest wyborczy nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli zawierać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa wyborczego, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). Protest powinien dotyczyć przede wszystkim okoliczności związanych bezpośrednio z samym wyborem Prezydenta RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III SW 60/15).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 należało pozostawić protest bez dalszego biegu, o czym Sąd Najwyższy orzekł w sentencji.